NEU PRESS

SUSTAINABLE WELFARE

Cilt: 3 Sayı: 2 Yıl: 2025 | Araştırma Makalesi | ISSN: 3023-6673

Sürdürülebilir Sağlık Turizmi Bağlamında Türkiye ve Hindistan'da Sağlık Turizmi*

Mehmet Berat BÜYÜKSIRIT[1]* Aydan YÜCELER[2]

[1] Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

[2] Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi, Konya, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi: 29.05.2025
Kabul Tarihi: 15.12.2025
Yayın Tarihi: 31.12.2025

Anahtar Kelimeler:
Medikal turizm,
Sağlık turizmi,
Türkiye ve Hindistan'da sağlık turizmi.

ÖZET

Geleneksel turizm anlayışının ötesine geçen sağlık turizmi, son yıllarda küresel ölçekte hızla büyüyen ve stratejik öneme sahip sektörlerden biri haline gelmiştir. Bu büyümenin arkasında yatan temel etkenler arasında, küreselleşme ile birlikte iletişim ve ulaşım alanında yaşanan teknolojik ilerlemeler, bireylerin sağlık ve yaşam kalitesine dair beklentilerinin artması, zamanın daha verimli kullanılmak istenmesi ve tatil ile tedaviyi bir araya getirme arzusu yer almaktadır. Sağlık turizmi, kişilerin mevcut sağlık durumlarını korumak ya da iyileştirmek amacıyla ikamet ettikleri yerden başka bir ülkeye ya da bölgeye geçici süreliğine seyahat ederek sağlık hizmeti almaları süreci olarak tanımlanmaktadır. Sağlık turizmi günümüzde yalnızca gelişmiş ülkelerin değil, gelişmekte olan ülkelerin de yatırım yaptığı bir alan haline gelmiştir. Sektöre olan bu yoğun ilgi, ülkeler arasında ciddi bir rekabet ortamı doğurmuştur. Sağlık turizmi, ülkeler açısından ekonomik büyümeye katkı sağlamanın yanı sıra döviz girdisi ve istihdam artışı gibi çeşitli faydalar da sunmaktadır. Bu kapsamda, çalışmanın temel amacı Türkiye ve Hindistan'ı sağlık turizmi özelinde karşılaştırmalı olarak analiz etmektir. Çalışmada her iki ülkenin sağlık turizmi alanındaki mevcut konumu SWOT analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde ülkelerin sağlık altyapıları, medikal turizm potansiyelleri, uluslararası hasta çekme kapasiteleri, fiyat politikaları, sağlık personeli yeterliliği, hizmet kalitesi ve tanıtım faaliyetleri gibi çeşitli kriterler dikkate alınmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Türkiye'nin sağlık turizmi açısından doğal kaynaklar, coğrafi konum ve sağlık hizmeti kalitesi gibi önemli avantajlara sahip olduğu görülmekle birlikte, bu potansiyelini henüz yeterince etkin kullanamadığı anlaşılmaktadır. Çalışma, hem Türkiye hem de Hindistan'ın güçlü ve zayıf yönlerini bütüncül bir yaklaşımla ele alarak, her iki ülkenin de sağlık turizmi alanındaki performanslarını artırabilmesi için stratejik öneriler sunmaktadır. Bu bağlamda araştırma, hem akademik literatüre katkı sağlamayı hem de politika yapıcılara yol gösterici veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Comparison of Health Tourism Activities of Türkiye and India

Article Info

Received: 29.05.2025
Accepted: 15.12.2025
Published: 31.12.2025

Keywords:
Health tourism,
Medical tourism,
Health tourism in Türkiye and India .

ABSTRACT

Health tourism, extending beyond traditional tourism, has rapidly emerged as a globally significant and fast-growing sector. Key drivers of this growth include advancements in communication and transportation, rising health awareness, increased demand for efficient use of time, and the desire to combine vacation with medical care. Health tourism refers to individuals temporarily traveling from their place of residence to another country or region to receive healthcare services aimed at maintaining or improving their health. Today, not only developed countries but also developing ones have increasingly invested in this sector, intensifying international competition. In addition to promoting economic growth, health tourism offers countries benefits such as foreign currency inflow and increased employment. Within this framework, the main objective of this study is to conduct a comparative analysis of Turkey and India in the field of health tourism. Using SWOT analysis, the study evaluates the current status of both countries. Key dimensions include health infrastructure, medical tourism potential, international patient attraction, cost policies, healthcare workforce, service quality, and promotional efforts. Findings show that Turkey has substantial advantages in terms of natural resources, geographic location, and healthcare service quality; however, it has not yet fully utilized this potential. The analysis also indicates that both countries, while having competitive healthcare systems and government-backed health tourism initiatives, face structural and operational challenges. These include service quality variations, pricing inconsistencies, and safety concerns. Despite these issues, both countries hold significant opportunities for growth in the global health tourism market. This study provides a comprehensive view of the strengths and weaknesses of Turkey and India in this field and offers strategic recommendations to enhance their competitiveness. The research aims to contribute to the academic literature while offering practical insights for policymakers and sector stakeholders seeking to develop sustainable and globally competitive health tourism models.

Bu makaleye atıfta bulunmak için:
Büyüksırt, M. Berat., & Yüceler, Aydan. (2025). Sürdürülebilir Sağlık Turizmi Bağlamında Türkiye ve Hindistan'da Sağlık Turizmi. *Sustainable Welfare, 3*(2), 128- 140.

***Sorumlu Yazar:** Mehmet Berat Büyüksırıt, *mehmetberatbuyuksirit@gmail.com*

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Önceliğin hastayı iyileştirmek olduğu sağlık sisteminde bilginin elde edilmesi ve fiiliyata geçirilmesi noktasında özellikle 20. yüzyılda sağlık endüstrisinde ciddi manada fayda sağlanmıştır (Albayrak ve Öztürk, 2021).

Günümüzde ülkeler sağlıkla ilgili olarak çeşitli sistem modellerini benimseyerek uygulamaya koymuştur. Devletlerin ekonomik ve sosyal durumuna göre politikalarında çeşitli tercihler olmakta ve maddi yükümlülükler toplum tarafından çeşitli metotlarla kabul görmektedir. Sağlıkla ilgili kuruluşlar bireylere en iyi hizmeti verme gayesiyle çalışmaktadır. Sağlık sisteminin en önemli ve ilgili kurumlarından biri olan Dünya Sağlık Örgütü sağlığı; "beden, akıl ve sosyallik açısından iyilik hali" olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda, sağlık hakkı kavramı ve sosyal devlet anlayışı olarak öne çıkan iki önemli kavram haline gelmiştir.

Sosyal devlet anlayışının ortaya çıkmasıyla beraber sağlık hakkı, vatandaşlık hakkı ile eşit konuma getirilmiştir. Devam eden süreçte sağlık hizmetleri kurumsal bir kimlik kazanmış olup 1945 yılından sonra temel insan hakları sözleşmelerinde sosyal hakların tanımlanmasına yer verilmiştir. Türkiye'de de ulusal sağlık sistemleri diğer birçok ülkede olduğu gibi ulusal sağlık sistemlerinin kurulmasına zemin hazırlamıştır (Urhan ve Etiler, 2011). Ulusal sağlık sistemlerinin gelişmesi neticesinde sağlık turizmine olan yatırım artmıştır. Turizm devletlere ekonomik olarak ciddi katkılar sağlamakla beraber özellikle gelişmekte olan ülkeler dikkate alındığında önemli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak ülkeler ekonomik yönden etkinliği artırmak için pek çok alana başvurmaktadır. Bunların başında sağlık ve turizm kavramlarını birleştiren "sağlık turizmi" gelmektedir. Altundağ (2009), sağlık turizmini "termal turizm ve sağlık alanlarının bir araya gelmesi ile çamur banyosu, fizik tedavi ve egzersiz gibi çeşitli uygulamaların yer aldığı bir turizm türü" olarak ele almaktadır. Boz (2004) ise sağlık turizmini "çeşitli sağlık sorunlarının tedavisi için belli bir süreliğine yer değiştiren bireylerin doğal kaynak temelli tedaviler için almış oldukları çeşitli hizmetlerin bütünü" şeklinde ifade etmektedir. Bu bağlamda Türkiye doğal güzellikleri, tarihi dokusu ve jeopolitik konumu ile turizmin merkezi olma noktasında rekabetçi bir ülke konumundadır. Turizmin çeşitlendirilmesi ve sağlık turizmi gibi katma değeri yüksek sektörlere yönelimin artması ülke ekonomisine yarar sağlamaktadır. Türkiye'de sağlık hizmetlerinin kalitesinin artmasından dolayı diğer ülkelerden tedavi amaçlı turistler gelmekte ve dünya sıralamasında her geçen yılda sağlık turizmi geliri yükselmektedir (Ankaya ve ark., 2018). Türkiye Asya ve Avrupa arasında yer alan lokasyonu ve sağlık sektöründeki nitelikli insan kaynağı sebebiyle sağlık turizminde önemli bir noktaya sahiptir. Buna ek olarak Türkiye'de sağlık turizmini destekleyen birçok politika geliştirilmeye çalışılmaktadır. Sağlık turizminin hacminin zamanla artmasındaki en önemli sebepler; yüksek tedavi fiyatları, globalleşme ve havayolu fiyatlarının azalmasıdır (Akbolat ve Deniz, 2017).

Sağlık Turizminde Sürdürülebilir Politikalar

Sektörlerin veya faaliyet alanlarının iktisadi, toplumsal ve çevresel etkilerini dengelemek amacıyla oluşturulan politikalar sürdürülebilir faaliyetlerdir. BM tarafından oluşturulan 2015 yılındaki eylem çağrısında 2030 yılına kadar bütün insanlığın refah ve huzur içinde yaşamasını sağlamak amacıyla oluşturulan politikalar "Küresel Sürdürülebilirlik Hedefleri"dir (Richie, 2022: 334-337).

Sağlık turizminde sürdürülebilirlik, sağlık turizmi hizmetlerinin sunulması ve yönetilmesinde hedeflerin ve ilkelerin fiiliyata geçmesi manasına gelmektedir. Sağlık turizminde başarı sağlanabilmesi için sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi ve işletilmesi önem arz etmektedir (Richie, 2022: 334-337).

Dünyada sağlık turizminde sürdürülebilirliğin sağlanması için ülkeler çeşitli faaliyetler gerçekleştirmektedir. Yeşil hastaneler, enerji verimliliği projeleri ve medikal atık yönetimi konusunda geliştirilmiş sistemler ve daha pek çok projeler gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde de birçok yatırım

yapılmaktadır. Enerji verimliliğinin teşvik edilmesi, atık yönetimi düzenlemeleri ve sürdürülebilir tesis sertifikasyonları gibi birçok faaliyet hayata geçmektedir (Elabed, Belal ve Shamayleh, 2019: 1-4). Sağlık turizminde sürdürülebilirlik üç başlığa ayrılmıştır. Bunlar; Çevresel Sürdürülebilirlik, Sosyal Sürdürülebilirlik ve Ekonomik Sürdürülebilirliktir.

Çevresel Sürdürülebilirlik: Doğal kaynakların korunması, enerji ve su verimliliği gibi faktörleri içermekte olup toplumun enerji gereksinimlerini dengeli, yeterli, ekonomik, sürekli ve çevreyle uyumlu bir şekilde karşılamaktır.

Sosyal Sürdürülebilirlik: Toplumların kültürel ve sosyo-kültürel özgünlüklerini koruyarak geleneksel değerleriyle beraber kültürel varlıklarını desteklemeyi hedeflemektedir. Ek olarak, eğitim, sağlık hizmetleri, istihdam ve konut gibi yaşam kalitesini yükselten toplumların ihtiyaçlarına odaklanmaktadır.

Ekonomik Sürdürülebilirlik: Sağlık turizmindeki finansal duruma en önemli desteği ekonomik sürdürülebilirlik sağlamaktadır. Yerel işletmelerin desteklenmesi ve teşvik edilmesi, sağlık hizmetlerinin kalitesini arttırırken hem de ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Sürdürülebilir Sağlık Turizminin faydalı ve devamlı olabilmesindeki en önemli faktör; paydaşların iş birliği ve koordinasyonudur.

Hükümetlerin teşvik ve düzenlemeleriyle sektör desteklenmelidir.

Fiyatlandırmada adaletin ve şeffaflığın gözetilmesi önemlidir.

Yerel topluluklar sağlık turizminin planlanma ve yönetim süreçlerinde daha aktif olmalıdır.

Sağlık turizminde meydana gelebilecek potansiyel problemlere karşı önlem alınmalıdır.

Sağlık tesislerinde, sürdürülebilirlik ilkeleri benimsenmeli ve uygulanmalıdır.

Atık yönetimi ve geri dönüşüm sistemleri kurulmalıdır.

Türkiye'de Sağlık Turizminin Sürdürülebilirliği

Ülkemiz, kaliteli ve zengin termal kaynakları açısından önemli bir turizm lokasyonundadır. Sağlık turizmi strateji ve hedefleri noktasında sürdürülebilirlik prensiplerini ön planda tutmayı amaçlamakta ve bu noktada sağlık turizmi işletmelerinin standartlara uygun olması ve sosyal sorumluluk projeleri ile sektördeki sürdürülebilirliği artırmaya yönelik önemli adımlar atmaktadır (Dalan ve Saltık, 2021).

Avantajlı lokasyonu, yabancı dil bilen sağlık personeli ve nitelikli çalışanlarıyla beraber ücretlendirmedeki uygunluğu sonucunda tercih edilebilirliği yüksek bir konum haline ülkemiz gelmektedir (Singh ve ark., 2005). Sağlık turizmi faaliyetlerinde uluslararası standartların sağlanması ve güvenilirliğin artırılması için akreditasyon süreçleri önem arz etmektedir. Yapılan yeniliklerle beraber ülkemiz sağlık turizmi potansiyelini daha da ilerletecek uluslararası alanda rekabet gücünü artırabilecektir. Mevcut potansiyelini kullanarak daha ileri seviyeye gelmesinin ve bunun sürdürülebilirliğinin sağlanmasını gerekli kılmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırma etiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada betimsel araştırma modeli benimsenmiş olup tarama çalışması yapılarak Türkiye

ve Hindistan özelinde sağlık turizmi hakkında SWOT analizi tercih edilmiş ve elde edilen bulgulara göre analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmadaki temel amaç, Türkiye ve Hindistan'ı sağlık turizmi özelinde karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda doğrultusunda SWOT analizi yöntemi tercih edilmiş ve sağlık turizmi alanında dünyada öncü bir ülke olan Hindistan ile sağlık turizmi alanında gelişmekte olan ülke olarak kabul edilen Türkiye'nin fırsatlar, tehditler, güçlü ve zayıf yönler bakımından karşılaştırmalı olarak ele alınması incelenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini Hindistan ve Türkiye'deki sağlık turizmi faaliyetleri oluşturmaktadır. Mevcut sağlık sistemlerine göre yapılan alan taraması neticesinde ülkelerle ilgili veriler elde edilerek örneklem niteliğinde Türkiye ve Hindistan seçilmiştir. Örneklemde yer alan ülkeler sağlık turizmi bağlamında fırsatlar, tehditler, güçlü ve zayıf yönler açısından değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada elde edilen bulgular, ilgili alan yazın ve kaynak taraması sonucunda ulaşılan Hindistan ve Türkiye'deki sağlık turizmi bulguları ile sınırlıdır.

Veri Analizi

Artan rekabet ortamı sonucunda kaynakların azalması, ürün-yaşam döngüsünün kısalması ve işletme politikalarının çeşitlenmesi örgütsel düzeyde stratejilerin belirlenmesine olanak sağlamıştır. Rakip kuruluş ya da ülkelerle ilgili belirli alanlardaki fırsat, tehdit, güçlü ve zayıf yönlerin ortaya konulması amacıyla yapılmaktadır. SWOT kavramı dört İngilizce kelimenin baş harflerinden oluşmaktadır. Bunlar (Cebecioğlu, 2006);

S: Strengths (Güçlü, üstün olunan yönlerin tespit edilmesi)

W: Weakness (Güçsüz, zayıf olunan yönlerin tespit edilmesi)

O: Opportunity (Sahip olunan fırsatların tespit edilmesi)

T: Threat (Karşı karşıya olunan tehditlerin, tehlikelerin tespit edilmesi)

SWOT analizinin tercih edilmesindeki temel dayanak sağlık turizmini dikkate alarak güçlü ve zayıf yönler ile olası fırsat ve tehditlerin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

BULGULAR

Bu bölümde veri analizi neticesinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Türkiye SWOT Analizi

Bu bölümde Türkiye'nin sağlık turizmi uygulamalarına yönelik SWOT analizi bulguları değerlendirilecektir.

Türkiye-Güçlü Yönler

- Tarihi güzellikleri, jeopolitik konumu ve uygun iklimi ile avantajlı bir konuma sahip olan ülkemiz, Avrupalı turistler açısından mesafe konusunda diğer Uzakdoğu Ülkeleri'ne ve Hindistan'a nazaran yakın olmasından dolayı tercih edilme noktasında daha üst sıralarda yer almaktadır (Koday ve ark., 2017).

- 2006 yılında Denizli İli Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Termal Turizm Merkezi" ilan edilen ilimiz 1300 adet termal kaynağa sahiptir (Aydemir, 2019).
- Sağlık hizmetlerine fiyat yönünden bakıldığında Avrupa Birliği ülkelerine göre düşük olması tercih edilebilirlik yönünden önem arz etmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2016).
- Personel maliyetlerinin daha düşük olması, sunulan sağlık hizmetlerinin fiyatlarına bakıldığında daha uygundur (Sağlık Bakanlığı, 2016).
- JCI sertifika sahip toplamda 41 sağlık kuruluşu hizmet vermektedir (JCI, 2024a).

Türkiye-Zayıf Yönler

- Ülkemizdeki sağlık personeli ve yöneticilerinin Avrupa sağlık mevzuatı ve hasta hakları konusunda bilgileri yetersiz olup gelişime kapalı kişiler olmaları sebebiyle yurtdışından gelen müşteriler açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir (Arslan, 2018).
- Termal tesisler vardır lakin önemli bir kısmı turizm hizmeti sunmaya hazır olmamakla beraber turizm turları ve medikal turizmin birlikte sunulamaması durumu söz konusudur (Şengül ve Bulut, 2019).
- Fiyatlandırmalarda dövize bağlı olarak ani değişiklikler olabilmektedir (Berenson ve ark., 2016).
- Tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetleri yetersiz ve eksiktir (Altsoy ve Boz, 2019).
- Yabancı dil bilen nitelikli personel sayısı hala istenilen düzeyde değildir (Altsoy ve Boz, 2019).

Türkiye-Fırsatlar

- Türk sağlık kuruluşları için bir fırsat olan Avrupa ülkelerindeki ortalama yaşam süresinin uzun olması sonucunda ortaya çıkan çeşitli hastalıklardaki artış, tedavi için bekleme süresinin uzaması ve sağlık personelinin çalışma saatlerinin ülkemize nazaran daha kısa olması, personel yetersizliği gibi durumlar hastaların buraya gelmesi için fırsattır (Çınar ve Özkaya, 2020).
- Sigorta primlerinin artması, yanlış yapılan tıbbi uygulamalar için ayrılan sigorta bedelinin yüksek olması gibi durumlar ülkeler için birer dezavantaj iken ülkemiz için fırsattır (Demirer, 2010).
- 11 Eylül saldırısı sonucunda Ortadoğu'daki varlıklı Müslüman hastalar tedavi için Amerika'yı tercih ediyorken ABD'nin aldığı tedbirler ve vize alımındaki zorlaştırmalar sonucunda hastalar Batı ülkelerine ve ülkemize yönelmiştir (Kayhan, 2018).
- Türkiye'nin hem Müslüman bir ülke olması hem de Ortadoğu'ya yakınlığı sebebiyle bu pazardan karlı çıkacağı ve ciddi bir pay alacağı beklenmektedir (Gündüz ve ark., 2019).
- Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşlarının çalıştıkları ülkelerinin paralarının daha değerli olması ve kendi dillerinin konuşulduğu Türkiye'yi sağlık turizmi alanında tercih etmelerinde etkilidir (Çınar ve Özkaya, 2020).

Türkiye-Tehditler

- Hasta hakları ve yanlış tıbbi uygulamalarda istenilen seviyeye gelinmemiş olup gerekli hassasiyet gösterilmemektedir (Tuncel, 2019).
- Tanıtım çalışmalarına yeteri kadar önem verilmeyerek, yeteri kadar pay ayrılmamaktadır

(Tuncel, 2019).

- Sağlık hizmetlerinde dövize endeksli olarak maliyet artışları mevcuttur ve yeni fiyatlar hastaya yansıtılmaktadır (Tuncel, 2019).
- Ülkemizin konumundan dolayı Ortadoğu'ya yakın olması ve her an çıkabilecek savaş tehlikesi ile Türkiye'de yaşanan terör olaylarının basına yansıması sonucunda olumsuz tanıtım ve reklam haberleri yayınlanmaktadır (Tuncel, 2019).

Hindistan SWOT Analizi

Bu bölümde Hindistan'ın sağlık turizmi uygulamalarına yönelik SWOT analizi bulguları değerlendirilecektir.

Hindistan-Güçlü Yönler

- Hindistan'ın sağlık turizmi noktasında yüksek kalitede hizmetler sunması yapılan tanıtım ve reklam çalışmaları ile ülkeyi sağlık turizminde bir cazibe merkezi haline getirmiştir (Tontuş, 2015).
- Hindistan son dönemlerde yapılan sağlık kuruluşlarında kampüs hastane konseptini benimseyerek farklı tarzdaki hastanelerde tedavi sonrası rehabilitasyon hizmeti sunan merkezler ve otelleri entegre etmiştir. Ayrıca sağlık hizmeti alan hastalara talepleri doğrultusunda tedavi süresince destek elemanları verebilmektedir (Tontuş, 2015).
- Hindistan sahip olduğu gelenekler çerçevesinde alternatif ve geleneksel tıp uygulamaları noktasında oldukça gelişmiş bir ülke konumundadır (Tontuş, 2015).
- Ülkede kabul edilen resmi dillerden biri olan İngilizce yaygın olarak kullanıldığı için doktorlar, hemşireler ve diğer sağlık çalışanlarının hastalar ile kolay iletişim kurabilmeleri noktasında yardımcı olmaktadır (Tontuş, 2015).
- Marka ve reklam çalışmalarının başarılı bir şekilde uygulanması ile en iyi tedavilerin en uygun ücretle sunulan ülke vizyonu başarılı bir şekilde oluşturulmuştur (Öztürk, 2007).

Hindistan-Zayıf Yönler

- Ülkedeki sağlık kuruluşları arasındaki kalite farklılıkları ve bazı sağlık kuruluşlarında görülen kötü muamelelerin sosyal medya platformlarına yansıması önemli bir dezavantaj oluşturmaktadır (Bhatia, 2015).
- Tüm ülke genelinde yaygın hale gelmiş bir akreditasyon standardı bulunmaması sağlık kuruluşları tarafından açılan ofislerin kendi çıkarları yönündeki kurumlara hasta yönlendirmelerine neden olabilmektedir (Bhatia, 2015).
- Sağlık turistlerinin ülkeye döviz bırakmalarını teşvik etmek amacıyla sağlık hizmeti alan hastaların çeşitli turistik geziler noktasında adeta zorlanması olumsuz bir algı oluşturmaktadır (Bhatia, 2015).
- Ülkenin özellikle büyük şehirlerinde görülen yüksek suç oranları sağlık turistleri açısından risk teşkil etmekte olup çeşitli suçlara karşı geliştirilen yasal düzenlemelerde uygulama noktasında aksaklıklar mevcuttur (Bhatia, 2015).
- ABD ve Avrupa'daki hastalar için Hindistan'a ulaşımın uzun olması bir dezavantaj oluşturmaktadır. Bu durum tedavi sonrası ülkesine dönmek isteyen hastalar için çeşitli komplikasyon olasılığının artmasına sebep olmaktadır (Bhatia, 2015).

Hindistan-Fırsatlar

- İletişim kaynaklarının, teknolojinin ve internetin geniş bir ağa yayılmakta ve kullanımı artmaktadır (Adam ve ark., 2018).
- Hindistan'daki sağlık kuruluşlarının açmış oldukları ofislerin çalışmaları neticesinde sunulan hizmetler noktasında daha fazla bilgi sahibi olunması ve güvenilirliğin artması pozitif bir eğilim oluşturmaktadır (Adam ve ark., 2018).
- Unani, Siddha, Homeopati, Ayurvedik Tıp, Yoga ve Naturopati gibi geleneksel tıp uygulamalarındaki başarının artması sonucu talepler artmaktadır (Adam ve ark., 2018).
- Sağlık turizmi alanında devlet desteklerinin ve teşviklerinin artması söz konusudur (Adam ve ark., 2018).

Hindistan-Tehditler

- Hindistan'da sağlık turizmi belirli şehirlerde ve belirli hastanelerde yoğunlaşmaktadır (Dinçer ve ark., 2016).
- Çeşitli yanlış tıbbi uygulamalar ve kötü muameleler sağlık turizmi açısından risk oluşturmaktadır (Dinçer ve ark., 2016).
- 2020 yılında tüm dünyada görülen Covid-19 salgını gibi durumlar tehdit oluşturmaktadır (Budak ve Korkmaz, 2020).
- Tedavi sonrası süreçte çeşitli komplikasyonlar oluşabilmektedir (Dinçer ve ark., 2016).

Sağlık turizmi alanında uluslararası rekabet artmaktadır (Dinçer ve ark., 2016).

TARTIŞMA

Elde edilen bulgular ışığında Türkiye'nin sağlık turizmi noktasında en güçlü yönlerinden biri olarak jeopolitik konumu ve iklim çeşitliliği gelmektedir (Koday ve ark., 2017). Türkiye'de yer alan doğal termal kaynaklar sağlık turizmi noktasında ülkeyi ön plana çıkarmakta olup ülkemizin sahip olduğu fiziksel koşullar Hindistan'a göre daha güçlü bir noktaya sahiptir. Sağlık turizmi alanının gelişiminde etkili olan bir diğer önemli unsur ise ülkelerin sahip oldukları sağlık sistemlerinin işleyiş biçimidir. Bu noktada hem Türkiye hem de Hindistan gelişmiş sağlık sistemlerine sahiptir (Çevik ve Yüksel, 2019). Ülkelerin sahip olduğu sağlık personeli sayısı ve sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesi sağlık turizminin gelişiminde oldukça önemlidir. Sağlık turizminde hizmet alan sağlık turistleri ile çeşitli iletişim sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu noktada Hindistan ana dil olarak yaygın şekilde İngilizceyi kullanmaktadır. İngilizce bilen doktor, hemşire ve diğer sağlık personelleri sağlık turistleri ile kolay iletişim sağlamaya sebebiyet vermekte ve bu durumda Hindistan'ın sağlık turizmi alanındaki güçlü yönüne işaret etmektedir (Gülmez ve Köse, 2012). Ancak bu durum Türkiye için aynı değildir. İngilizce bilen sağlık personeli ve genel olarak halkın bilme oranı düşük olduğu için Türkiye'de bu durum dezavantaj niteliğindedir.

Hindistan sağlık turizmi noktasında sunmuş olduğu yüksek kalite ve düşük fiyatlı hizmetler noktasında avantajlı konumdadır (Dinçer ve ark., 2016). Bu bağlamda yapılan tanıtım ve reklam çalışmaları ile ülke sağlık turizminde bir cazibe merkezi haline getirilmiştir. Ülkedeki önemli sağlık kuruluşlarının alandaki bilinirliğini sağlamak adına Kuveyt, Umman, Katar, Bangladeş ve Nijerya gibi ülkelerde sağlık kuruluşu ofisleri bulunmaktadır. Türkiye ise diğer Avrupa ülkelerine kıyasla daha uygun fiyatlı olmasının yanında Hindistan kadar uygun fiyatlı sağlık hizmetleri sunmamaktadır. Sunulan sağlık hizmetlerindeki fiyatlandırma noktasında Hindistan daha uygun konumdadır (Dedeoğlu, 2021).

Sağlık alanındaki kalite çalışmaları kapsamında uluslararası geçerliliği olan JCI sertifikası önemli bir kriter olarak karşımıza çıkmaktadır. Her iki ülkede bu sertifikaya sahip sağlık kuruluşları mevcuttur. 2023 yılının verilerine göre Türkiye'de JCI sertifikasına sahip 41 sağlık kuruluşu bulunurken, Hindistan'da toplamda 56 sağlık kuruluşu bulunmaktadır (JCI, 2024b). Bu noktada Hindistan Türkiye'ye göre daha güçlü konumdadır. Yine Hindistan son dönemlerde yapılan sağlık kuruluşlarında kampüs hastane konseptini benimsemiştir. Bu yeni tarz hastanelerde tedavi sonrası rehabilitasyon hizmeti sunan merkezler ve oteller entegre edilmiştir. Ayrıca Hindistan sahip olduğu kültürel gelenekler kapsamında alternatif tıp ve geleneksel tıp uygulamaları noktasında oldukça gelişmiş bir ülke konumundadır. Tüm bu güçlü yönlerini reklam ve tanıtım çalışmaları ile başarılı bir şekilde uygulayan Hindistan'ın pozitif bir algı geliştirme noktasında başarılı olduğu belirtilebilir. (Akbolat ve Deniz, 2017).

Sağlık alanında dünya sıralamasında hızla yükselmekte olan Hindistan, sağlık turizmi alanında Türkiye ile karşılaştırıldığında birçok benzerlik fark edilmektedir. Genel olarak ülkemizin hala iyi bir altyapıya sahip olması yabancı hasta çekme konusunda fayda sağlamaktadır. Türkiye'de daha dengeli bir durum söz konusuyken Hindistan'da belirli şehirlerde ve belirli hastanelerde yoğunlaşma görülmektedir (Dinçer ve ark., 2016).

Sağlık turizminde alınan sağlık hizmeti kadar alınan hizmete ilişkin bekleme süresi de etkili olmaktadır. Bu noktada Hindistan oldukça gelişmiş ve koordine bir hizmet sistemine sahiptir. Sağlık hizmeti almak isteyen hasta bireyler neredeyse hiç beklemeden istediği tedavi ve hizmeti alabilmektedir. Bununla birlikte hizmet sonrası takip sistemi ile hizmet alan hasta bireyin takip edilmesi sağlık turizminde Hindistan'daki gelişmiş sistemin etkin bir yönüne işaret etmektedir (Tontuş, 2015).

Türkiye ve Hindistan ülkeleri için sağlık turizminde güçlü yönlerin yanında zayıf kalan bazı yönler de mevcuttur. Bunlardan ilki ülkedeki sağlık kuruluşları arasındaki mevcut kalite farklılıklarının olmasıdır. Bu durum sağlık turizmi açısından her iki ülke için de zayıf bir yön olarak nitelendirilebilir. Ayrıca kalite farklılığının yanı sıra fiyatlandırmadaki ciddi çeşitlilikte önemli bir noktaya işaret etmektedir (Tuncel, 2019). Türkiye'de termal turizm, turlar ve medikal turizmin birlikte sunulamaması durumu söz konusudur (Şengül ve Bulut, 2019). Bu durum Hindistan için geçerli değildir. Bu noktada entegre tesisleri ile hem ileri teknoloji destekli sağlık hizmetleri hem de turistik çeşitli hizmetler sunan Hindistan, alanında öncü bir ülkedir (Tontuş, 2015). Türkiye sağlık turizmi alanındaki tesisleşme ve sunulan bütüncül hizmetler noktasında zayıf bir yöne sahiptir (Soysal, 2017).

Türkiye ve Hindistan'ın özellikle büyük şehirlerinde görülen yüksek suç oranları sağlık turistleri açısından risk teşkil etmektedir (Kadıoğlu ve Sümen, 2021). Çeşitli suçlara karşı geliştirilen yasal düzenlemelerde uygulama noktasında aksaklıklar mevcuttur. Bu durum her iki ülke açısından da dezavantaj oluşturmaktadır (Mert, 2013). Yine Türkiye sağlık turizmi alanındaki reklam, tanıtım ve iletişim çalışmaları yönünden de Hindistan'a göre geri planda kalmaktadır (Tontuş, 2018).

Sağlık turizmi alanında Türkiye ve Hindistan örneği üzerinden sahip olunan güçlü ve zayıf noktalarla birlikte çeşitli fırsatlar ve olası tehditler görülmektedir. İlgili sektördeki en önemli fırsatlardan biri bilgi ve iletişim teknolojilerinde gelişmeler ve artan küreselleşmedir. Küreselleşme ile ortadan kalkan sınırlar, artan ulaşım trafiği teknolojik gelişmelerinde desteği ile giderek yaygınlaşmaktadır. Bu noktada reklam, tanıtım, iletişim ve ulaşım gibi alanlarda sağlık turizmi için çeşitli fırsatlar sunmaktadır (Mudur, 2004).

Tüm dünyada geleneksel tıp alanındaki uygulamalara olan ilgi ve güven artmaktadır. Bu konu özellikle geleneksel tıp alanında oldukça geniş bir kültür ve uygulamaya sahip olan Hindistan için önemli bir fırsat oluşturmaktadır. Hindistan'da Unani, Siddha, Homeopati, Ayurvedik Tıp, Yoga ve Naturopati gibi geleneksel tıp uygulamalarındaki başarının artması sonucu taleplerde de artışlar

görülmektedir (Adam ve ark., 2018). Son yıllarda Türkiye'de de geleneksel tıp uygulamaları kamu aracılığıyla sunulmaya başlanmıştır. Geleneksel tıp uygulamaları Türkiye içinde sağlık turizmi alanında gelişim fırsatları sunmaktadır (İçöz, 2009).

Bunlarla birlikte sağlık turizmi alanında devlet desteklerinin ve teşviklerinin artması söz konusudur. Hindistan sağlık turizmi gelirleri ve yapılan kolaylıklar neticesinde son yıllarda büyük artış göstermiştir. Devlet destekli yaptırımlar, vize kolaylığı ve fiyat uygunluğu bu artışı desteklemektedir. Devlet tarafından hem devlet hem de özel sağlık kuruluşlarının desteklenmesine yönelik geliştirilen sağlık politikaları sağlık turizminin gelişiminde her iki ülke açısından da fırsatları beraberinde getirmektedir (Akbolat ve Deniz, 2017)

Sağlık turizminde sunulan sağlık hizmetlerinde görülebilen yanlış tıbbi uygulamalar noktasında istenilen seviyeye gelinmemiş olup gerekli hassasiyet gösterilmemesi ve kalite standardının tam olarak uygulamaması hem Türkiye hem de Hindistan açısından tehdit oluşturmaktadır. Yine sunulan sağlık hizmetlerinin fiyatlandırmasında dövize endeksli uygulama sebebiyle maliyetlerin artması bir diğer olumsuzluğu ortaya koymaktadır (Tuncel, 2019). Savaş ve pandemi gibi tüm dünyayı büyük ölçekte etkileyebilecek olası olumsuz koşullar yine her iki ülke için de bir tehdit unsuru oluşturmaktadır.

Artan küresel rekabet ve sağlık turizmi alanında hızla gelişen diğer rakip ülkeler, Türkiye ve Hindistan'ın sağlık turizminin gelişiminin önünde bir engel oluşturmaktadır. Yine Türkiye ölçeğinde zayıf koordinasyon, dil ve iletişim sorunları, yüksek teknolojili araç gereçlerin eksikliği ve yasal düzenlemeler sağlık turizmi alanındaki gelişimin önünde birer tehdit unsuru olarak nitelendirilebilir (Mert, 2013).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre hem Türkiye'nin hem de Hindistan'ın sağlık turizmi alanında güçlü ve zayıf yönlere sahip olduğu görülmüştür. Bunlarla birlikte her iki ülkenin sağlık turizmindeki gelişiminde yararlanabileceği olası fırsatlar ve çeşitli tehditler ortaya konulmuştur. Bu yönlerin ortaya konulması tüm dünyada büyük bir pazara sahip olan sağlık turizmi alanında iki ülkenin rekabet edebilmesinde etkili bulguları ortaya koymuştur. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, hem Türkiye'nin hem de Hindistan'ın gelişmiş sağlık sistemlerine sahip oldukları analiz edilmiştir. Özellikle sağlık turizmi alanındaki girişimler hem devlet hem de özel girişimler eliyle yürütülmektedir. Ayrıca her iki ülkede de sağlık turizmi alanındaki hizmet ve girişimler devlet tarafından desteklenmektedir. Bu durum her iki ülkenin de sağlık turizmi açısından güçlü ve avantajlı yönünü temsil etmektedir (Adam ve ark., 2018). Yapılan genel SWOT analizi neticesinde ortaya konulan güçlü ve zayıf yönler; fırsatlar ve tehditler neticesinde her iki ülke için de sağlık turizmi alanında yapılabilecek iyileştirmeler noktasında geliştirilen öneriler şu şekildedir;

- Türkiye sahip olduğu sağlık turizmindeki doğal kaynaklarını daha etkin ve entegre tesislerle geliştirebilir.
- Türkiye, sahip olduğu konum ve komşu ülkeler gereği olası güvenlik sorunları bağlamında daha güvenilir bir ortam sağlamaya yönelik politikalar geliştirebilir. Bu tür güvenlik sorunlarına kaynaklı olarak sağlık turizmi olumsuz yönde etkilenebilmektedir.
- Türkiye yabancı dil bilen sağlık personeli sayısını artırarak, sağlık turizmi alanında maliyetleri dengeleyici politikalar geliştirebilir.
- Türkiye, Hindistan örneğinde olduğu gibi sağlık turizmi alanında uluslararası ofisler açmalı ve özellikle geleneksel tedavi yöntemleri noktasında tanınırlığını artırmaya yönelik çalışmalar daha çok yapmalıdır.

- Türkiye, sağlık turizmini destekleyecek devlet politikaları geliştirebilir.
- Türkiye, JCI sertifikasına sahip sağlık kuruluşu sayısını artırabilir.
- Türkiye'de turistik bölgelerde yer alan otellerle entegre sağlık hizmetleri sunulabilir.
- Hindistan, sağlık turizmi yönünde kendisine karşı güvensizlik oluşturabilecek güvenlik sorunlarının çözümü için çeşitli politikalar geliştirebilir.
- Hindistan, entegre sağlık tesislerinde sağlık turistlerini olumsuz yönde etkileyebilecek turistik gezileri yeniden düzenleyebilir.
- Hindistan, JCI sertifikasına sahip sağlık kuruluşu sayısını arttırabilir ve sağlık hizmetlerine ilişkin farklı kalite standartlarını düzenleyecek politikalar geliştirebilir.
- Hindistan hükümeti suç oranlarının azaltılmasına yönelik önlemler alabilir.

Hindistan, belirli bölgelerde toplanan sağlık turizmi hizmetlerini ülke geneline yayacak girişimlerde bulunabilir.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışma için herhangi bir etik kurul onayı alınmasına ihtiyaç yoktur.

NOT

Bu çalışma danışmanlığını Doç. Dr. Aydan YÜCELER'in yaptığı, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Programı'nda tamamlanan Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

Yazar Katkıları

Araştırma Tasarımı (CRediT 1) M.B.B. (%40) – A.Y. (%60)

Veri Toplama (CRediT 2) M.B.B. (%70) – A.Y. (%30)

Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama (CRediT 3-4-6-11) M.B.B. (%60) – A.Y. (%40)

Makalenin Yazımı (CRediT 12-13) M.B.B. (%60) – A.Y. (%40)

Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi (CRediT 14) M.B.B. (%60) – A.Y. (%40)

Finansman

Bu çalışma, herhangi bir kurum ya da kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çıkar Çatışması

Yazarların çalışma için belirttiği herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG)

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 3: Sağlık ve Kaliteli Yaşam

REFERANSLAR

Adam, H. N., Kjosavik, D. J., & Shanmugaratnam, N. (2018). Adaptation trajectories and challenges in the Western Ghats: A case study of Attappady, south India. *Journal of rural studies*, *61*, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.05.002

Akbolat, M., & Deniz, N. G. (2017). Türkiye'de medikal turizmin gelişimi ve bazı ülkelerle karşılaştırılması. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 123-139.

Albayrak, S., & Öztürk, İ. (2021). Sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerine etkisi: Türkiye üzerine araştırma. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, *7*(2), 233-257. https://doi.org/10.20979/ueyd.970495

Altsoy, S., & Boz, İ. T. (2019). Medikal turizm alanında faaliyet gösteren hastanelerdeki mevcut sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 22*(1), 113-134.

Altundağ, H. (2009). Tüm adaylar için KPSS genel kültür-genel yetenek, coğrafya, Türkiye'nin ekonomik coğrafyası, 8. Türkiye'de Sağlık Turizmi, Yargı Yayınevi, Ankara.

Arslan, E. (2018). Sağlık Turizminde Türkiye'nin Son 5 Yılda Dünya Ülkeleri İçindeki Konumu ve Gelişmesi. Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bhatia, S. (2016). *Natural polymer drug delivery systems* (pp. 33-93). Basel, Switzerland: Springer International Publishing.

Boz, M. (2004). Turizmin gelişmesinde alternatif turizm pazarlamasının önemi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bulut, A. ve Şengül, H. (2019). Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Turizmi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *3*(1):45-62. DOI: 10.29226/TR1001.2019.104

Cebecioğlu, C. (2006). SWOT analizi ve bir işletme üzerinde uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Kocaeli.

Cevahir, E. (2016). Türkiye'de sağlık sisteminin dönüşümü: Toplumsal yansıma örnekleri. Kibele Yayınları, İstanbul.

Chinai, R., & Goswami, R. (2007). Medical visas mark growth of Indian medical tourism. *Bulletin of the World Health Organization*, *85*(3), 164–165. https://doi.org/10.2471/blt.07.010307

Dedeoğlu, B. Z. (2021). Sağlık turizminin ekonomik boyutu: Türkiye ve Singapur karşılaştırması. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dinçer, M. Z., Aydoğan Çifçi, M., & Karayılan, E. (2016). Gelişmekte olan ülkelerde medikal turizm: Türkiye'nin Tayland, Malezya ve Hindistan'a göre potansiyelinin değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *40*(1).

Gündüz, F. F., Gündüz, S., & Yavuz, H. B. (2019). Türkiye'nin sağlık turizmi talebini etkileyen faktörlerin analizi: Çekim modeli yaklaşımı. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (17), 717-740.

Hall, C. M. (2011). Health and medical tourism: a kill or cure for global public health?. *Tourism review*, *66*(1/2), 4-15.

https://www.oecd.org/en/data/indicators/elderly-population.html (Erişim tarihi: 02.10.2024)

JCL (2024a). https://www.jointcommissioninternational.org/who-we-are/accredited-organizations/#sort=%40aoname%20ascendingf:@aocountry=[Turkey] (Erişim tarihi: 02.10.2024)

JCL (2024b). https://www.jointcommissioninternational.org/who-we-are/accredited-organizations/#sort=%40aoname%20ascendingf:@aocountry=[India] (Erişim tarihi: 02.10.2024)

Kadıoğlu, Y. (2021). Türkiye'de sağlık turizmi kapsamında medikal turizm ve ekonomik yönü: İstanbul örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Kayhan, E. M. (2018). Türkiye'ye sağlık turizmi kapsamında başvuran hastaların tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Koday, Z., Koday, S., & Kaymaz, Ç. K. (2017). Dünyadaki bazı önemli boğazlar ile kanalların coğrafi özellikleri ve jeopolitik önemleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *21*(3), 879-940.

Kördeve, M. K. (N.D.). Sağlık turizmine genel bir bakış ve Türkiye'nin sağlık turizmindeki yeri. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 2*(1), 51-61.

Leahy, A. L. (2008). Medical tourism: The impact of travel to foreign countries for healthcare. *Surgeon (Edinburgh University Press)*, *6*(5).

Mendelson, D. ve Schwartz, W. (1993). The effects of aging and population growth on health care costs. *Health Affairs, 12*(1), 119–125. https://doi.org/10.1377/hlthaff.12.1.119

Mert, G. (2013). Sağlık turizmi ve uygulanabilirliği. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, *1*(1), 103-126.

Mudur, G. (2004). Hospitals in India woo foreign patients. *BMJ*, 328:1338. https://doi.org/10.1136/bmj.328.7452.1338

Özer, Ö., & Sonğur, C. (2012). Türkiye'nin dünya sağlık turizmindeki yeri ve ekonomik boyutu. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(7), 69-81.

Özkan Demirer, E. (2010) Türkiye'de medikal turizm ve geliştirilmesi: Örnek bir araştırma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.) Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Richie, C. (2022). Environmental sustainability and the carbon emissions of pharmaceuticals. *Journal of medical ethics*, *48*(5), 334-337. https://doi.org/10.1136/medethics-2020-106842

Sağlık Bakanlığı. (2016). https://saglikturizmi.saglik.gov.tr/TR,184/tarihcemiz.html

Şengül, H., & Bulut, A. (2019). Sağlık turizmi çerçevesinde Türkiye'de termal turizm; Bir SWOT analizi çalışması. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *4*(1), 55-70.

Tontus, H. Ö. (2018). Sağlık turizmi tanıtımı ve sağlık hizmetlerinin pazarlanması ilkeleri üzerine değerlendirme. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi, 3*(1), 67-88. https://doi.org/10.31822/jomat.412322

Tontuş, H. Ö. (2017). Türkiye'nin Dünya sağlım turizmindeki yeri ve ekonomik boyutu: Asya/Güney Asya/Hindistan, Sağlık Turizm (SATURK) Kurulu, Ankara. http://saturk.gov.tr/images/pdf/ust/hindistan.pdf (Erişim tarihi: 02.10.2024)

Urhan, B., & Etiler, N. (2011). Sağlık sektöründe kadın emeğinin toplumsal cinsiyet açısından analizi. *Çalışma ve Toplum, 2*(29), 191-216.

Üstün, U., & Uslu, Y. D. (2022). Türkiye'nin sağlık turizminde tercih edilme nedenleri üzerine bir çalışma: Medikal turizm endeksi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 33, 344-353. https://doi.org/10.31590/ejosat.1020647

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Today, health systems are implemented to meet the unique requirements of countries in the field of health. Health systems differ according to the economic, political and socio-economic development levels of the countries, and health tourism, as one of the sectors rapidly developing following conventional tourism, have become widespread with the development of the individuals' demand for using their time more efficiently and desire for having both a vacation and treatment at the same time. Health tourism is defined as an activity involving the individuals' leaving their location for a certain period of time and receiving various health services in another country for protecting or improving their health. In this context, while health tourism competition is expanding globally, the competition in the sector has increased upon the involvement of developing countries in the race, and their efforts to become effective in the market have accelerated.

Method: This article aims to address Türkiye and India in the field of health tourism with a comparative analysis. In addition to the health tourism potential of Türkiye, its opportunities, strengths and weaknesses were examined comparatively with India, which is in leading position in world health tourism market. SWOT analysis was preferred for this purpose, the advantages and disadvantages of Türkiye and India in health tourism were analyzed systematically. The study addresses in detail the achievements of both countries in the health sector and tourism policies, the elements enhancing the competitiveness and the aspects that need to be improved.

Findings: According to the study findings, although Türkiye has significant advantages in health tourism, it was determined not to have yet fully reached the desired position in this sector. Despite the favorable aspects of Türkiye such as its strong health infrastructure, affordable health services and geographical advantages, it became clear that India is ahead in terms of the criteria such as in particular the market share it has in medical tourism, foreign language advantage, patient acceptance, efficiency of treatment processes and international recognition. This analysis highlights that Türkiye needs to increase its investments, develop innovative and sustainable solutions in the health sector and reach a stronger position in the global health tourism market in order to compete with countries such as India in health tourism.

Discussion: This study highlights key comparative aspects of Türkiye and India in the field of health tourism. Türkiye's geopolitical location and natural thermal resources provide strategic advantages, while India excels in affordability, English-speaking healthcare personnel, and integrated service models. Both countries possess advanced healthcare systems and internationally accredited facilities, yet face challenges such as service quality disparities, safety concerns, and limited coordination. Opportunities lie in growing state support, technological advancement, and the global rise of traditional medicine. However, risks including cost volatility, legal inconsistencies, and increasing international competition persist.

Conclusion: In conclusion, this article aims to extensively assesses the existing potential of Türkiye in health tourism and shed light on the strategic steps required to be taken and the investment fields in order to utilize this potential more efficiently and effectively. The study offering suggestions for enhancing the competitiveness of Türkiye in the fields of health tourism targets to guide the policies and strategic investments that can strengthen the position of the country in the sector.

Recommendation: This study reveals that both Türkiye and India have well-developed healthcare systems and state-supported health tourism initiatives, yet face structural and operational challenges. Strategic improvements, such as enhancing service integration, increasing international visibility, addressing safety concerns, and standardizing quality, are essential for strengthening both countries' positions in the global health tourism market.